

УДК 330.14

DOI: 10.31891/2307-5740-2021-290-1-38

АСАМОАХ-ЧЕРЕМЕХ Д., МАТЮХ С. А.

Хмельницький національний університет

РОЛЬ МЕХАНІЗМУ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено особливості ресурсного забезпечення системи економічної безпеки підприємства у контексті реалізації стратегічних цілей діяльності підприємства. Наведено трактування термінів «механізм» та «механізм управління». Визначено місце механізму ресурсного забезпечення системи економічної безпеки підприємства у забезпеченні реалізації загальної стратегії підприємства. Визначено, що базисом функціонування такого механізму є загальна стратегія підприємства з визначеними стратегічними цілями, конкретні завдання системи економічної безпеки, та потреби самої системи. Ресурсне забезпечення залежить від складності та розгалуженості системи економічної безпеки, а також від інтенсивності загроз діяльності підприємства. Доцільність виділення ресурсів для функціонування системи економічної безпеки підприємства завжди викликає неоднозначність реакції менеджерів різних рівнів. Це обумовлено складністю визначення безпосереднього ефекту для операційних процесів від функціонування такої системи. Визначено, що при плануванні ресурсного забезпечення системи економічної безпеки підприємства необхідно враховувати можливі коливання та передбачати резерв для покриття максимальних потреб.

Ключові слова: стратегія, економічна безпека, ресурсне забезпечення, загроза.

ASAMOAH CHEREMEH J., MATIUKH S.

Khmelnitskyi National University

ROLE OF THE MECHANISM OF RESOURCE SECURITY SYSTEMS OF ECONOMIC SECURITY OF THE SECURITY IN THE SECURED IMPLEMENTATION OF THE LEGAL STRATEGY OF THE SECURITY

The statistic has shown the particularity of the resource security of the system and the economic security of the enterprise in the context of the implementation of the strategic goals of the enterprise. The interpretation of the terms "mechanism" and "mechanism of control" has been introduced. The interpretation of the term "mechanism" is a dual of nature, the fragments can be looked at from the position of the mechanistic approach to all spheres, de-mechanization becomes stagnant. It was assigned to the mechanism of the mechanism of resource security of the system and economic security of the enterprise at the secure implementation of the foreign strategy of the enterprise. It is concretized that the basis of the function of such a mechanism is the backbone strategy of the enterprise with strategic goals, the specific establishment of the system and the economic security, that will consume the system itself. Resource safety is due to the folding and distribution of the system and economic safety, as well as the intensity of threats to the business. At the same time, two main aspects are required. The first one is costs in the function and in the form of resource security of the function of the system and economic security of the enterprise not guilty of overhauling the boundary-permissible norms (taking into account the principle of costs-profit). The other - a large amount of visual resources is guilty of being sufficient for the implementation on the proper level of the functional functions by the system of economic security of the enterprise. Adequacy of the vision of resources for the functioning of the system and the economic security of the enterprise, depending on the ambiguity of the reaction of managers in the old age. The price is summed up by the foldability of the non-average effect for the operational processes of the function of such a system. It is indicated that when planning the resource safety of the system and the economic safety of the enterprise, it is necessary to provide the capacity to transfer the reserve for maximum demand. A readily predicted list of resources necessary for securing the functions of the system and the economic security of the enterprise is satisfied with the folding task of the functions of such a system in different modes.

Key words: strategy, economic security, resource security, threat.

Вступ. Формуванню системи економічної безпеки підприємства приділено достатньо уваги у вітчизняних наукових публікаціях. Безпекологія зайняла своє місце серед багатьох напрямів досліджень, що обумовлено потребою в дієвих захисних механізмах та підходах здатних нівелювати загрози різного характеру. І якщо на макрорівні питання економічної безпеки є складовою національної безпеки, то на мікрорівні кожен суб'єкт господарювання самостійно визначає шляхи, засоби та методи її забезпечення. Особливе місце у цьому процесі займає питання ресурсного забезпечення функціонування системи економічної безпеки, що і обумовлює актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічної безпеки підприємств досліджуються у працях таких науковців, як Алькема В. Г., Васильців Т. Г., Гавловська Н. І., Козаченко Г. В., Копитко М. І., Момот Т. В., Погорелов Ю. С., Рудніченко Є. М. та інших. Однак ресурсне забезпечення функціонування системи економічної безпеки суб'єктів господарювання досліджено фрагментарно, що і обумовлює необхідність у більш ґрунтовних дослідженнях визначеної проблематики.

Основні результати дослідження. Далеко не всі власники та менеджери готові вкладати ресурси у забезпечення потреб функціонування системи економічної безпеки, оскільки вважають, що суто фізичної (силової) її складової достатньо для зменшення рівня потенційних загроз до припустимого рівня. З

розумінням необхідності достатнього ресурсного забезпечення системи економічної безпеки стикаються компанії, які розвиваються і погано контролюють процеси функціонування організації. Розгалуження організаційної структури та зростання кількості працівників створює додаткові проблеми у ефективному використанні ресурсів (часу, фінансів, активів та інших), що вимагає не лише реакції на факт невиконання бюджету і виникнення перевитрат, а й попередження таких негативних проявів. Тому стає зрозуміло, що ресурси, виділені на систему економічної безпеки підприємства, цілком окупаються за рахунок попередження відхилень, посилення контролю всіх процесів і мінімізації внутрішньосистемного опору змінам.

Для менеджменту суб'єктів господарювання актуалізується проблема формування якісного організаційно-економічного механізму ресурсного забезпечення системи економічної безпеки підприємства.

Для формування пропозицій з розробки і впровадження вище зазначеного механізму доцільно дослідити сутність механізмів управлінської та економічної категорій, а також визначити особливості функціонування організаційно-економічних механізмів.

У наукових джерелах термінів «механізм» та «механізм управління» зустрічається доволі часто, а їх трактування знайшло своє відображення у багатьох наукових працях, трактування вище зазначених термінів наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Трактування термінів «механізм» та «механізм управління»

Автор	Трактування терміну
Механізм – це	
Гончаров С.М. [1, с. 185]	сукупність процесів, прийомів, методів, підходів або здійснення певних дій задля досягнення мети
Мельничук О.С. [2, с. 431]	сукупність проміжних станів або процесів будь-яких явищ
Азріліян А.М. [3, с. 401]	послідовність станів, процесів, які визначають собою які-небудь дії, явища; система, пристрій, який визначає порядок якого-небудь виду діяльності
Механізм управління – це	
Атаманчук Г. [4, с. 86]	складова частина системи управління, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта
Гончарук А.Т. [5, с. 233]	система методів, дій і взаємозв'язків організаційних одиниць, що в сукупності вирішують завдання управління ефективністю
Косовських О.А., Тріфонова Ю.В. [6, с. 183]	і спосіб управління і рушійна сила, за допомогою якої суб'єкт управління здійснює безпосередній вплив на об'єкт управління
Сімкін Д.Г. [7, с. 89]	механізм взаємозв'язку і взаємодії організаційної структури управління та організації процесів прийняття рішень з методами, прийомами і правилами господарювання, спрямований на його більш ефективне функціонування та розвиток в цілому
Лафта Дж.К. [8, с. 61]	сукупність засобів впливу, що використовуються в управлінні, або, точніше, комплекс важелів, які використовуються в управлінні

Трактування терміну «механізм» має дуальну природу, оскільки розглядається з позиції механістичного підходу та всіх інших сфер, де механізми застосовуються. Найбільш вдалим визначенням є трактування механізму як системи, пристрою, який визначає порядок якого-небудь виду діяльності [3, с. 401]. Стосовно визначення терміну «механізм управління», можна погодитись з думкою Г. Атаманчука, який трактує його як складову частину системи управління, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта.

На рисунку 1 визначено місце механізму ресурсного забезпечення системи економічної безпеки підприємства у забезпеченні реалізації загальної стратегії підприємства.

Розробка загальної стратегії підприємства є необхідним елементом якісного управління та визначення основних напрямків використання наявних ресурсів. Кожна стратегічна ціль передбачає певну послідовність дій та рішень менеджменту підприємств, при цьому обсяг виділених ресурсів регламентується важливістю таких цілей та періодом їх досягнення.

З урахуванням визначених стратегічних цілей формуються завдання системи економічної безпеки підприємства, яка функціонує у межах загальної системи управління.

Для ефективного функціонування системи економічної безпеки підприємства необхідним є належне ресурсне забезпечення з розробкою механізму такого забезпечення.

Зрозуміло, що базисом функціонування такого механізму є загальна стратегія підприємства з визначеними стратегічними цілями, конкретні завдання системи економічної безпеки, та потреби самої системи. Ресурсне забезпечення залежить від складності та розгалуженості системи економічної безпеки, а також від інтенсивності загрози діяльності підприємства.

При цьому необхідно враховувати два основних аспекти. Перший – витрати на функціонування і відповідне ресурсне забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства не повинні перевищувати гранично-допустимих норм (дотримання принципу витрати-вигоди). Друге – обсяг виділених ресурсів повинен бути достатнім для реалізації на належному рівні захисних функцій системою економічної

безпеки підприємства.

Доцільність виділення ресурсів для функціонування системи економічної безпеки підприємства завжди викликає неоднозначність реакції менеджерів різних рівнів. Це обумовлено складністю визначення безпосереднього ефекту для операційних процесів від функціонування такої системи.

Стосовно визначення ефекту від функціонування системи економічної безпеки підприємства, то науковці виділяють доволі різні його аспекти, а саме: захист від загроз; мінімізація ризиків; попередження негативних проявів різних факторів впливу на діяльність підприємств; посилення системи внутрішньоорганізаційного контролю; запобігання штрафам та іншим санкціям; контроль за дотриманням інтересів власників; максимізація прибутку за рахунок зменшення непродуктивних втрат; нівелювання опортуністичної поведінки персоналу; оптимізація ресурсного забезпечення діяльності компанії; дотримання балансу інтересів власників, менеджерів та найманих працівників; посилення контролю тендерних операцій; активізація маркетингової діяльності та контроль оптимальних шляхів просування та реалізації товарів.

Рис. 1. Місце механізму ресурсного забезпечення системи економічної безпеки у забезпеченні реалізації загальної стратегії підприємства

Оскільки система економічної безпеки підприємства може функціонувати з різним рівнем ефективності і у різних режимах, використання ресурсів також буде нерівномірним у різних часових діапазонах. Тому при плануванні ресурсного забезпечення необхідно враховувати можливі коливання та передбачати резерв для покриття максимальних потреб.

Висновки. Для системи стратегічного управління важливість належного ресурсного забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства обумовлена необхідністю нівелювання загроз на ранніх етапах їх ідентифікації. Обсяги ресурсів, що виділяються на функціонування такої системи залежать від масштабності задач, які виконує система економічної безпеки і розгалуженості стратегічних цілей.

Чітке прогнозування обсягів ресурсів необхідних для забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства є доволі складною задачею внаслідок функціонування такої системи у різних режимах. Такі режими визначаються залежно від агресивності середовища функціонування підприємства, стабільності організаційно-економічного механізму управління підприємством, здатності управлінської системи швидко адаптуватись до існуючих реалій ведення бізнесу.

Тому для менеджменту підприємств надзвичайно актуальною є проблема об'єктивації можливих режимів функціонування системи економічної безпеки та можливих діапазонів необхідного ресурсного забезпечення, що обумовлює необхідність подальших досліджень зазначеної проблематики.

Література

1. Гончаров С.М. Тлумачний словник економіста / С.М. Гончаров, Н.Б. Кушнір ; за ред. С.М. Гончарова. – К. : Центр учб. Літ., 2009. – 264 с.
2. Словник іншомовних слів / [за заг. ред. О.С. Мельничука]. – К., 1974. – 776 с.
3. Краткий экономический словарь / [под ред. А.Н. Азрилияна]. – М. : Институт новой экономики,

2001. – 1088 с.

4. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления / Атаманчук Г.В. – М. : Юридическая литература, 1997. – 400 с.

5. Гончарук А.Т. Механизм управления эффективностью предприятий региона / А.Т. Гончарук // Регион: экономика и социология. – 2009. – № 3. – С. 232–247.

6. Косовских Е.А. Функциональная модель организационно-экономического механизма управления региональной инвестиционной деятельностью / Е.А. Косовских, Ю.В. Трифонов // Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского. – 2008. – № 3. – С. 183–185.

7. Симкин Д.Г. Некоторые особенности развития организационно-экономического механизма управления регионом / Д.Г. Симкин // Вестник ОГУ. – 2009. – № 8 (102). – С. 88–92.

8. Лафта Дж. К. Менеджмент : учеб. пособие / Дж. К. Лафта. – М. : ТК Велби, 2004. – 592 с.

References

1. Honcharov S.M. Tlumachnyi slovnyk ekonomista / S.M. Honcharov, N.B. Kushnir ; za red. S.M. Honcharova. – К. : Tsentr uchb. Lit., 2009. – 264 s.

2. Slovnyk inshomovnykh sliv / [za zah. red. O.S. Melnychuka]. – К., 1974. – 776 s.

3. Kratkij ekonomicheskij slovar / [pod red. A.N. Azriliyana]. – М. : Institut novej ekonomiki, 2001. – 1088 s.

4. Atamanchuk G.V. Teoriya gosudarstvennogo upravleniya / Atamanchuk G.V. – М. : Yuridicheskaya literatura, 1997. – 400 s.

5. Goncharuk A.T. Mehanizm upravleniya effektivnostyu predpriyatij regiona / A.T. Goncharuk // Region: ekonomika i sociologiya. – 2009. – № 3. – S. 232–247.

6. Kosovskih E.A. Funkcionalnaya model organizacionno-ekonomicheskogo mehanizma upravleniya regionalnoj investicionnoj deyatel'nostyu / E.A. Kosovskih, Yu.V. Trifonov // Vestnik Nizhegorodskogo universiteta im. N.I. Lobachevskogo. – 2008. – № 3. – S. 183–185.

7. Simkin D.G. Nekotorye osobennosti razvitiya organizacionno-ekonomicheskogo mehanizma upravleniya regionom / D.G. Simkin // Vestnik OGU. – 2009. – № 8 (102). – S. 88–92.

8. Lafta Dzh. K. Menedzhment : ucheb. posobie / Dzh. K. Lafta. – М. : TK Velbi, 2004. – 592 s.

Надійшла / Paper received: 27.01.2021

Надрукована / Paper Printed : 05.03.2021